

СМАЊЕНА ФУНКЦИЈА ШТИТНЕ ЖЛЕЗДЕ, У УКУПНОЈ ПАТОЛОГИЈИ ШТИТНЕ ЖЛЕЗДЕ, НАЂЕНА У ЕНДОКРИНОЛОШКОЈ АМБУЛАНТИ МЕДИЦИНСКОГ ЦЕНТРА У ПРОКУПЉУ

Љ. Обрадовић, Т. Лазаревић

УВОД

Различити узроци могу довести до смањења секреције хормона штитне длезде и клиничке слике хипотиреозе са поремећајем у раду низа органа. Обрађено је 800 болесника са болестима штитне длезде. Болесницима је узимана анамнеза, хормонски статус (T_3 , T_4 , TSH) и рађен ултразвук штитне длезде. Циљ рада је сагледавање преваленце и карактеристика смањене функције штитне длезде у укупној патологији регистрованих болести штитне длезде. Смањена функција штитне длезде нађена је код 83 (10,37%) болесника, од тога 73 (87,95%) дена, најчешће добне групе од 51–60 година 22 (26,50%) дена. Увећана штитна длезда нађена је код 32 (38,55%) болесника, нодули код 31 (37,34%) болесника. Од фактора ризика најчешће су навођени: наслеђе 30 (36,14%) болесника, разна запаљења штитне длезде 18 (21,68%) болесника, претходно повећане функције штитне длезде 30 (36,14%) болесника, операцију штитне длезде имало је 5 (6,02%) болесника. Најчешће навођени симптоми су отицање 75 (90,36%) болесника, замор 80 (96,38%) болесника, промена гласа 70 (84,33%) болесника. Од 83 болесника са смањеном функцијом штитне длезде пре доласка код ендокринолога јављало се кардиологу 70 (84,33%) болесника, нефрологу 60 (72,28%) болесника, неуропсихијатру 55 (66,26%) болесника. Вадно је мислити о постојању овог оболења ради постављања адекватне дијагнозе и адекватног лечења.

Штитна длезда је део неуро-хуморалног-ендокриног система (систем повратне спреге). Код здраве јединке овај систем је представљен хипоталамо-хипофизно-тироидном осовином. Хипотироидизам се дефинише као стање настало због снижене производње, поремећене расподеле или изостанка дејства тироидних хормона. Поремећена производња настаје због обољења тироидне длезде или поремећаја контроле функције хипофизе или хипоталамуса. Узрок клиничке слике хипотиреозе може бити и резистенција на периферно дејство тироидних хормона.

Узроци хипотироидизма:

1. Смањена маса тироидног ткива;
 - Агенеза или хипогенеза;
 - Тироидитис;
 - Радијација;
 - Тироидектомија;
 - Неоплазма;
 - Инфилтрације и дегенерације тироидне длезде;
2. Нормална или хиперпластична длезда
 - Ензимски дефекти;
 - Дефицит јода;
 - Струмогени чиниоци;
3. Смањена стимулација тироидне длезде;
4. Периферна резистенција на тироидне хормоне.

Циљ рада

Циљ рада је сагледавање преваленце и карактеристика смањене функције штитне длезде у укупној патологији регистрованих болести штитне длезде.

Материјал и методе рада

Обрађено је 800 болесника са болестима штитне длезде у ендокринолошкој амбуланти Медицинског центра у Прокупљу. Болесницима је узета унапред припремљена анамнеза (пол, године старости, наслеђе, симптоми, ...). Вршено је одређивање хормона штитне длезде (T_3 , T_4 , TSH) са Abotovim апаратом за хормонске анализе. Мерење штитних длезда рађено је методом ултразвука са апаратом који ради на принципу диве слике са линеарном сондом од 7,5 MHz.

Резултати рада

Табела 1. Смањена функција штитне длезде

Укупан број болесника	Смањена функција
800	83
100%	10,37%

Смањена функција штитне длезде нађена је код 83 (10,37%) болесника.

Табела 2. Смањена функција штитне длезде по полу

Жене	Мушкарци
73	10
87,95%	12,15%

Смањена функција штитне длезде нађена је код 73 (87,95%) жена и 10 (12,15%) мушкараца. Смањена функција штитне длезде налази се значајно чешће код жена него код мушкараца.

Слика 1. Смањена функција штитне длезде по старосном добу

У добу од 51–60 година регистроване су 22 (26,50%) жене са смањеном функцијом штитне длезде (чешће него у осталим деценијама живота).

Табела 3. Смањена функција штитне длезде и струма

Број болесника са струмом	Број болесника без струме
32	51
38,55%	61,45%

Увећана штитна длезда нађена је код 32 (38,55%) болесника. Значајно чешћи је налаз нормалне или смањене штитне длезде код хипотиреозе.

Табела 4. Нодуси и смањена функција штитне длезде

Број болесника са нодусом у штитној длезди	Број болесника без нодуса у штитној длезди
31	52
37,34%	62,66%

Нодуси у длездама са смањеном функцијом нађени су код 31 (37,34%) болесника.

Табела 5. Фактори ризика смањене функције штитне длезде

Наслеђе	Запаљења	Претходно повећана функција штитне длезде	Операције штитне длезде
30	18	30	5
36,14%	21,68%	36,14%	6,02%

Од фактора ризика код обољења праћених смањеном функцијом штитне длезде навођени су најчешће наслеђе 30 (36,14%) болесника, разна запаљења штитне длезде 18 (21,68%) болесника и стања са претходним повећањем функције штитне длезде 36,14% болесника. Операцију штитне длезде имало је 5 (6,02%) болесника.

Слика 2. Симптоми смањене функције штитне длезде

Отицање

Промена гласа-промуклост

Смањену функцију штитне длезде најчешће је пратило отицање 75 (90,36%) болесника и промена гласа 70 (84,33%) болесника.

Табела 6. Јављање болесника пре доласка код ендокринолога

Неуропсихијатру	Кардиологу	Нефрологу
55 (66,26%)	70 (84,33%)	60 (72,28%)

Од 83 болесника са смањеном функцијом штитне длезде пре доласка код ендокринолога јављало се кардиологу 70 (84,33%) болесника, нефрологу 60 (72,28%) болесника, неуропсихијатру 55 (66,26%) болесника. Велики број болесника прво је одлазио другим специјалистима.

ЗАКЉУЧАК

Вадно је мислити о постојању овог обољења ради постављања адекватне дијагнозе и адекватног лечења.

ЛИТЕРАТУРА

1. Бодовић, Б. и Девечерски, М. (1986): Клиничка ендокринологија, Наука и друштво. Београд.
2. Ковач, Т. и Лепшановић, Л. (1988): Ендокринологија, Медицинска књига, Београд-Загреб.
3. Обрадовић, Љ. (1999): Нодусне штитне длезде регистроване у ендокринолошкој амбуланти Медицинског центра у Прокупљу, *Acta medica Mediane* 2, 93–100.
4. Синадиновић Ј. Р., Хан, Р. (1995): Дефицит јода, ендемска гушавост и јодна профилакса, Београд.
5. Слијепчевић, Д., Трбојевић, Б., Кесић, В. и Дрезгић, М. (1983): Subacute (de Quervain's) thyroiditis imunological aspects, *Period, Biolog*, 85, 3, 289.
6. Трбојевић, Б. (1994): Тироидна длезда, патофизиолошке основе и клинички приступ. Медицинска књига, Београд.
7. Williams, R. H. (1974): Ендокринологија, Медицинска књига, Београд-Загреб.